

Material 3

Scenariusze rozwojowe

Niemowlęta i małe dzieci: Sarah

Sarah ma 13 miesięcy. Była poważnie zaniedbywana przez matkę; prawdopodobnie doświadczała również przemocy fizycznej. Kiedy miała dwa miesiące, zdiagnozowano u niej upośledzenie wzrostu i rozwoju fizycznego, ale dziewczynka wróciła do domu, pozostając pod nadzorem ochronnym. W wieku 11 miesięcy umieszczono ją w rodzinie zastępczej, ponieważ jej matka trafiła do szpitala z powodu uzależnienia od heroiny.

Przez większość czasu Sarah jest bardzo spokojna. Nie gaworzy. Wydaje się, że woli, kiedy zostawia się ją samą. Kiedy płacze, bardzo trudno ją uspokoić. Położona w łóżeczku, często sama zasypia. Uderza głową o materac.

Sarah nie potrafi stać, nawet gdy jest podtrzymywana. Jej nogi nie są wystarczająco silne, aby utrzymać ciężar ciała. Zaczęła raczkować w wieku 12 miesięcy, ale sprawia jej to wielką trudność; nie porusza się swobodnie po pokoju. Kiedy się ją posadzi, często siedzi nieruchomo nawet przez godzinę.

Sarah nie patrzy ludziom w oczy. Wydaje się niezainteresowana otoczeniem. Nie trzyma w dłoniach zabawek i sprawia wrażenie, że nie interesuje jej bawienie się zabawkami.

Sarah potrafi sama jeść palcami chrupki Cheerios i pić mleko w kubeczka. Często ma problemy żołądkowe, prawie codziennie wymiotuje.

Dzieci w wieku przedszkolnym:

Larry i Jonathan

Larry i Jonathan są czteroletnimi bliźniakami. Obaj byli poważnie krzywdzeni przez ojczyma. Larry ma na stopach i łydkach ślady po oparzeniach, które wyglądają jak skarpetki. Oparzenia te wymagają specjalnej pomocy medycznej, być może w przyszłości konieczny będzie przeszczep skóry. Był zanurzany w wannie z lodowatą wodą.

Jonathan potrafi korzystać z toalety w ciągu dnia, ale w nocy nadal nosi pieluszki. Larry nie umie korzystać z toalety; czasami rozsmarowuje swój kał na sobie i wokół siebie.

Chłopcy budują krótkie, dwuwyrazowe wypowiedzi.

Larry wycofuje się z kontaktów z otoczeniem; woli bawić się sam. Jonathan lubi bawić się z innymi, ale bije i gryzie inne dzieci (także swojego brata).

Obaj chłopcy rozrzucają beładnie zabawki i, jak się wydaje, nie wiedzą, jak się nimi bawić. Na przykład zamiast zbudować farmę przy użyciu przeznaczonego do tego zestawu zabawek, dzieci uderzają o siebie plastikowymi zwierzętami i rzucają nimi o ścianę. Podobnie traktują wszystkie inne zabawki.

Jonathan sypia dobrze, ale jada tylko hot-dogi i krakersy. Larry je niemal wszystko, ale od czasu do czasu objada się i wymiotuje po posiłkach. Ponadto Larry często się budzi (do pięciu razy w ciągu nocy) i przychodzi do sypialni dorosłych.

Obaj chłopcy odmawiają używania sztućców i wydają się mieć trudności z chwytaniem drobnych części jedzenia palcami.

Dzieci w wieku szkolnym:

Abbie

Abbie jest dziewięciolatką, która trafiła do rodziny zastępczej na skutek przemocy i zaniedbywania. Dziewczynka ma 115 centymetrów wzrostu i waży 24 kilogramy. Stawia stopy palcami do środka i często potyka się o własne nogi.

Jako dziewięciolatka Abbie powinna być w trzeciej klasie. W testach osiąga jednak wyniki na poziomie pierwszej klasy – zarówno z matematyki, jak i z czytania. Abbie jest w drugiej klasie po tym, jak powtarzała pierwszą. Z informacji uzyskanych od nauczycielki wynika, że dziewczynce trudno jest spokojnie usiedzieć; ponadto Abbie często skarży się na niekreślone dolegliwości bólowe. Na podwórku szkolnym dziewczynka woli się bawić z młodszymi dziećmi. Według pedagoga szkolnego koledzy z klasy często się z niej śmieją.

W domu Abbie często płacze i odmawia udziału w codziennych zajęciach domowych – zarówno w obowiązkach, jak i we wspólnych zabawach – mówiąc: „Nie umiem”. Bierze przedmioty, które do niej nie należą, i wydaje się zdziwiona, gdy ktoś ją o to pyta. Zaprzecza, że je wzięła, i zalewa się łzami, kiedy się ją naciska, aby się przyznała. Abbie zepsuła w domu wiele urządzeń, między innymi dwie lampy, pilot do telewizora i zmywarkę do naczyń. Pomimo oczywistych dowodów wskazujących na jej winę, dziewczynka stanowczo zaprzeczała i zarzucała pracownicy socjalnej, która zajmuje się jej sprawą, że ta po prostu jej nie lubi.

W nocy Abbie często schodzi do kuchni, żeby coś zjeść. Kilka razy znaleziono także jedzenie ukryte w jej pokoju, między innymi pod materacem.